

Protokół
z posiedzenia Prezydium Krajowej Sekcji Nauki Instytutów Badawczych
Instytut Uprawy, Gleboznawstwa i Nawożenia, Puławy, 19.11.2011

1. Otwarcia posiedzenia dokonali: reprezentujący gospodarzy kol. Andrzej Perzyński oraz przewodniczący KSN IB kol. Jerzy Dudek, którzy przywitani członków Prezydium i Komisji Rewizyjnej KSN IB oraz przybyłych gości. Funkcje przewodniczących posiedzenia objęli kol. Jerzy Dudek i kol. Kazimierz Siciński.
2. Wystąpienia gospodarzy posiedzenia – dyrektorów instytutów z Puław:
 - prof. Cezary Możeński – Instytut Nawozów Sztucznych, reprezentant RG IB – prezentacja o INS,
 - prof. Teresa Doroszevska, z-ca dyr. ds. naukowych IUNG – prezentacja o Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa.

W obu prezentacjach zawarte były dygresje i komentarze dotyczące wyników ostatniej oceny parametrycznej (kategoryzacji) z punktu widzenia obu Instytutów.

W dyskusji po prezentacjach głos zabrali:

J. Łubkowska (ITB) – pytanie do prof. Możeńskiego o zasady uzyskiwania dotacji na działalność statutową;

prof. Możeński odpowiadając ustosunkował się do różnic w wysokości dotacji wynikających z kategoryzacji dokonanej 10 lat temu (stan jest zakonserwowany i nie ma związku z późniejszymi zmianami np. w zatrudnieniu w poszczególnych jednostkach). Każdy instytut składa corocznie wniosek o dotację, a potem ministerstwo i tak przyznaje co roku tyle samo albo mniej; skuteczność wystąpienia Rady Głównej IB do ministerstwa w tej sprawie byłaby raczej żadna.

J. Żelazny – dotacja nie tyle zależy od wyników oceny, co od zastosowanych kryteriów.

M. Bogacz zadał pytanie jak INS radzi sobie w warunkach nowej ustawy o IB, zwłaszcza w zakresie działalności pozanaukowej (sprzedaży).

prof. Możeński: sytuacja jest bardzo złożona; nauki stosowanej nie da się uprawiać w oderwaniu od przemysłu, trzeba odejść o kilka kroków od czystej nauki, ale nie mamy kompleksów w zakresie działalności naukowej. Konieczne są odpowiednie rozwiązania (oddzielna księgowość, marketing, obsługa prawna). Publikacja to „oddanie wiedzy za darmo” (zamiast sprzedaży *know-how*). Wypracowane środki trzeba kierować do wnętrza instytutu zapewniając jego rozwój.

3. Krytyczna ocena nowych kryteriów oceny jednostek naukowych

Prof. Możeński (jako reprezentant RG IB): była kategoryzacja w 2010 r., poprzednie kategoryzacje faworyzowały działalność stricte naukową, natomiast w ostatniej przypisano podobną wagę działalności naukowej (E1) i działaniom na rzecz gospodarki (E2). Kategoryzacja miała niedoskonałości, które w niektórych przypadkach udało się naprawić, a w niektórych nie.

Gdyby zespół KEJN przyjrzał się tej kategoryzacji, to mógł wykorzystać ją i ewentualnie zmodyfikować, ale tak się nie stało. Należało np. poprawić rzetelność poświadczeń wdrożeń.

W nowym 30-osobowym KEJN decyzją min. Barbary Kudryckiej znalazło się może czterech przedstawicieli instytutów. Środowisko uczelniane mocno ambicjonalnie odczuło poprzednią kategoryzację i nastąpiło jego „odreagowanie”. Nie podjęto dyskusji i usunięto (lub zmarginalizowano) wszystko co dotyczy działań na rzecz gospodarki (decydują publikacje impaktowane), co skazuje IB na spadek do

najniższych kategorii. Kategoryzacja w proponowanej formie jest zagrożeniem dla istnienia IB.

Należy powrócić do źródeł, a są nimi:

- ustawa o IB – zadania instytutów (działalność badawczo-rozwojowa, przydatna dla praktyki i aplikowana – wdrożenia)
- statut instytutu – przedmiot działalności

Zapisy te nie mają odniesienia w rozporządzeniu o kategoryzacji (instytut oceniany jest za publikacje z IF, patenty – co trwa 5-6 lat oraz monografie – to jest 40% oceny); proporcje między modułami oceny są bardzo zachwiane.

Do liczby pracowników podlegających ocenie włączono pracowników technicznych, których udział w IB (w przeciwieństwie do uczelni) jest bardzo wysoki; podstawową kadrą IB są doktorzy, a w ocenie liczą się doktorzy habilitowani i profesorowie; potencjał naukowy ma w niej dużą wagę.

Status PIB daje tylko 10 pkt., podczas gdy najniżej punktowana publikacja daje 20 pkt.

Efekty materialne są docenione bardzo słabo lub wcale: na uczelniach robi się badania z dodatkowych środków „na boku” (z uwagi na to, że podstawową działalnością jest dydaktyka), w IB jest to podstawowe źródło utrzymania (płace i inne zobowiązania), a na dodatkowe wynagrodzenie przeznaczane jest ewentualnie to, co zostaje. Równocześnie tych efektów nie uwzględnia się w ocenie

Za nagrody i wyróżnienia można zdobyć max. 20 pkt. (technologie i wdrożenia z IB są często nagradzane, a nie ma to znaczenia dla oceny).

Autorzy rozporządzenia z dużą konsekwencją „wycinali” lub marginalizowali mocne strony IB, tymczasem istotą nauk stosowanych jest ich przydatność dla gospodarki i musi ona być uwzględniana w ocenie. Klucz prawidłowej oceny tkwi w proporcjach, o co RG IB będzie walczyć (podjęto już działania aby doprowadzić do świadomości MNiSW i KEJN że złamany został duch ustawy).

Sposób wyliczania wskaźników i ustalania „widełek” (w celach porównawczych) jest skomplikowany, niejasny i nie został sprecyzowany.

Poprzednia kategoryzacja obejmowała lata 2007-2010 i została przeprowadzona według ówczesnych kryteriów, obecna ma objąć lata już raz ocenione i być przeprowadzona z zastosowaniem nowych zasad. Jest to działanie niezgodne z prawem. Kategoryzacja powinna być zrobiona w roku 2013 i obejmować ostatnie 4 lata

Spotkanie w Ministerstwie Gospodarki (wicepremier W. Pawlak) – powyżej zapisane poglądy i stwierdzenia mają pełne zrozumienie i akceptację w MG. Skierowane zostały odpowiednie pisma do min. B. Kudryckiej m.in. z postulatem przedłużenia terminu opiniowania projektu rozporządzenia o 2 tygodnie. Powinno dojść do spotkania przedstawicieli IB z KEJN w obecności ministra(ów) w celu zrewidowania zasad kategoryzacji. Jeżeli ostatecznie rozporządzenie będzie niekorzystne (krzywdzące) dla IB, to RG IB rozważy zaskarżenie go do NSA.

Kol. K. Siciński (odpowiedzialny w KSN za opinię o rozporządzeniu):

- dziękuję prof. Możeńskiemu za wprowadzenie do tematyki, do której też jesteśmy już dość mocno wprowadzeni,
- rozporządzenie jest skandaliczne, mamy szereg krytycznych uwag:
 - o prawo nie może działać wstecz
 - o jest swoistym votum nieufności dla min Kudryckiej (za parametryzację sprzed roku, którą teraz się powtarza),
 - o jest to zabijanie innowacyjności, wbrew polityce UE,

- pracownicy IB nie wszystko powinni, a nawet nie mogą, publikować (*know-how*)
 - niedoceniane są efekty działalności w sferze niematerialnej (IB pełnią funkcje służb publicznych, czego się nie uwzględnia),
 - rozporządzenie jest sprzeczne z ustawą o IB,
 - krytyczny stosunek do GWO (brak czytelnych kryteriów),
 - symulacje przeprowadzone w IB wskazują na to, że nastąpi ich spadek do kat. C.
- musimy ściśle współpracować, ale konieczne jest także, aby wspólna opinia KSN (obejmującej środowiska) uczelnie uwzględniała interesy IB,
 - konieczne jest uruchomienie działań na forum związkowym,
 - konieczne jest współdziałanie z RG IB (postulaty ze strony RG dotyczące zapisów w opinii KSN);
 - kwestie do uwzględnienia: efekty materialne, pracownicy techniczni, wymóg publikacji w przyp. pracowników, którzy zajmują się wdrożeniami, czas oczekiwania na patent – dłuższy niż okres objęty oceną).
- Kol. J. Dudek zapewnił, że powołamy zespół, który opracuje odnośną opinię.

W dyskusji nad przedstawionymi informacjami głos zabrali:

Kol. M. Podwyszyńska (Inst. Ogrodnictwa Skierniewice), która zapytała o rozdział środków z NCN (bardzo niski udział środków dla IB w stosunku do uczelni).

Prof. Doroszevska: NCN kładzie nacisk na projekty badań podstawowych, a nie aplikacyjnych, a równocześnie szanse powodzenia w NCBiR są znikome. Osoby legitymujące się niskim indeksem Hirscha nie mają szans na uzyskanie projektu nawet, gdy jest dobrze przygotowany.

Prof. Możejki: NCN opacznie rozumie pojęcie badań naukowych; decyzją min. Kudryckiej trafili tam sami przedstawiciele nauk podstawowych, przez co projekty zawierające nawet ślad wzmianki o aplikacyjności od razu skazane są na niepowodzenie. RG IB próbuje z tym walczyć (było spotkanie z NCN i NCBiR; ale przedstawiciel NCN oświadczył, że celem Centrum jest rozwijanie „czystej” nauki).

Prof. Edward Malec: badania podstawowe muszą istnieć; budżet NCN (300 mln) jest bardzo niski i dlatego Centrum broni się przed aplikacyjnością badań.

Kol. A. Staniek (GIG): może powinniśmy uświadomić ministerstwu, że potrzebne są badania stosowane, a nie tylko uprawianie abstrakcji – konieczna jest rzetelna ocena stanu i zachowanie rozsądnych proporcji.

Kol. M. Podwyszyńska: może potrzeby jest konkurs w NCBiR?

Prof. Możejki: trzeba łączyć siły teoretyków i praktyków, rzecz w proporcjach, przy skromności środków należy finansować badania, które dają możliwość pomnożenia dochodów gospodarki. Konieczne są zachęty podatkowe dla przemysłu do finansowania badań

Kol. Anna Kieracińska (PIMOT, FZZ): w POIG mogą uczestniczyć tylko instytuty z kat. A. Czasem łatwiej jest kupić licencję niż finansować badania.

Kol. J. Łubkowska (ITB) przedstawiła stanowisko dyrektora ITB: „jeżeli ktoś chce uprawiać czystą naukę, to nie w ITB” (a w PAN lub uczelni). Dyrekcja współpracując z przemysłem została jakby oszukana, a ludzie goniący za zleceniami z przemysłu nie mają czasu na publikacje i zdobywanie stopni naukowych. Zwalniani są profesorowie, co grozi utratą uprawnień w zakresie nadawania stopni i wnioskowania o tytuł.

Prof. Doroszevska: istnieje pewna dwutorowość – instytuty podlegają zarówno ministerstwu nauki jak i resortom; pogodzenie funkcji zaspokajających oczekiwania obu stron (nauka, gospodarka) jest niezmiernie trudne.

Prof. Możeński: nie oszukiwałem pracowników, błędy leżą po stronie ministerstwa, a rozwiązania te zafundowali naukowcy (jako środowisko). Będziemy dążyć do poprawienia rozporządzenia (akt niższego rzędu) na podstawie ustawy (akt wyższego rzędu). RG IB deklaruje daleko idącą współpracę w obronie interesów środowiska. IB w ostatnich latach zostały bardzo głęboko zreformowane, pozostały te, które sobie radzą, obecne działania doprowadzą do likwidacji bardzo zdrowej części naszej nauki.

Kol. J. Dudek przedstawił propozycję powołania zespołu ds. opracowania opinii w składzie: K. Siciński (przewodniczący), Z. Żółkiewicz, W. Grodzki, J. Dudek, J. Łubkowska, M. Podwyszyńska. Skład ten został zaakceptowany przez uczestników zebrania.

Kol. K. Siciński: termin złożenia opinii to 2 grudnia. Wstępny projekt opinii KSN przygotowała kol. M. Sapor z AGH, opinia w części jest zbieżna z naszymi poglądami, ale część naszych postulatów na razie nie jest tam uwzględniona. Mamy już opinie cząstkowe od kilku osób (A. Bortkiewicz, W. Pillich) oraz inne. Uwagi uczestników tego zebrania muszą wpłynąć do najbliższego poniedziałku.

Kol. H. Jarzabek: w INS rozesłano projekt do członków „S” i będą służyć uwagi do KZ. Należy z ostrożnością podejść do projektu kol. M. Sapor.

Kol. Z. Żółkiewicz: każdy uczestnik tego zebrania i przedstawiciel „S” jest zobowiązany przysłać swoje uwagi dot. projektu rozporządzenia.

Po przerwie obiadowej kol. J. Dudek wręczył byłemu przewodniczącemu KSN kol. Januszowi Sobieszczańskiemu medal XXX-lecia „Solidarności” w uznaniu Jego zasług oraz niezmiennie przyjaznego stosunku do środowiska jednostek badawczo-rozwojowych.

Następnie wznowiono dyskusję nad projektem rozporządzenia dot. kategoryzacji; a przewodnictwo obrad objął kol. K. Siciński. Powiadomił o cząstkowych opiniach, które wpłynęły na jego ręce oraz zaapelował o nadsyłanie dalszych opinii z komisji zakładowych i regionów. Należy rozważyć postawienie tej sprawy na forum Komisji Krajowej. Warto także znaleźć sposób dotarcia do mediów w celu propagowania problematyki rozwiązań zagrażających istnieniu instytutów oraz rozwojowi wiedzy przydatnej dla praktyki i gospodarki. Poinformował o wynikach głosowania w KEJN nad projektem zasad kategoryzacji: na 30 członków 8 było za, 6 przeciw a 14 wstrzymało się od głosu, co wskazuje, że wynik głosowania był wątpliwy.

Kol. H. Morgaś: będziemy rozmawiać w tej sprawie z posłami (dwoje z PiS – A. Macierewicz i D. Seliga oraz D. Rutkowska z PO).

4. Kol. M. Bogacz zreferował sprawę ankiety EC PMS EUROCADRES. KSN bierze udział w projekcie IRER (stosunki pracodawcy – pracownicy w przemyśle) pod auspicjami EUROCADRES. Celem projektu jest stworzenie bazy danych w tym zakresie z różnych krajów europejskich umożliwiającej zapewnienie harmonizacji zatrudnienia w warunkach mobilności (równorzędne stanowiska). Polska zobowiązała się do dostarczenia danych, dlatego zostanie rozesłana ankieta dot. układów zbiorowych pracy i kategorii zaszeregowania w instytutach. Kol. M. Bogacz prosi o przesłanie wypełnionych ankiet do połowy grudnia.
5. Piotr Sagan z Lubelskiej Izby Adwokackiej jest nowym prawnikiem obsługującym KSN na podstawie umowy zawartej do końca br. Obejmuje ona w zasadzie

współpracę z zakładowymi organizacjami związkowymi. Przedmiotem umowy jest współpraca (doradztwo) w zakresie prawa pracy. W określonych dniach i godzinach prawnik jest do dyspozycji zainteresowanych KZ, ale można kontaktować się z nim telefonicznie poza tymi terminami (+ e-mail z informacją o sprawie) – odpowiedź na piśmie, także drogą mailową.

6. Ocena ostatnich przekształceń IB PIMOT+IPiEO, ISiK+IW, IPJ+IEA oraz znaczne ograniczenie działalności w OBR PR S.A. w następstwie komercjalizacji i niepowodzenia prywatyzacji z udziałem spółki pracowniczej.

Kol. K. Siciński: Problemy te są znakomitą ilustracją tego, co może czekać IB po spadku do kategorii C. Powstaje pytanie, czy konsolidacja nie jest przypadkiem wynalazkiem diabła (czy też formą „łagodnej eutanazji”), choć nie zawsze kończy się ona niepowodzeniem. Kol. Siciński przedstawił problemy związane z przekształceniami w jednostkach oraz negatywne skutki tych działań.

7. Ocena stanu KSN IB oraz przyjęcie decyzji w związku z dalszym brakiem postępu w integracji środowiska NSZZ „Solidarność” IB-ów Warszawy i Mazowsza.

Kol. K. Siciński stwierdził: chylimy się ku upadkowi. W KSN IB jest 30 organizacji związkowych, podczas gdy organizacji w instytutach jest 110. Próby zintensyfikowania kontaktów kończą się niepowodzeniem, nadal też nie ma postępu w integracji środowiska mazowieckiego. Jeżeli sytuacja się nie zmieni, to może się okazać, że w wyborach do KSN za 2 lata sekcja IB zniknie. Spada liczba członków „S” w IB, organizacje liczące ponad 100 członków to wielka rzadkość. Może się zdarzyć, że nie będziemy w stanie wybrać swoich przedstawicieli do ciał kolegialnych w KSN. Pomysły na wyłączenie się IB z KSN nie mają szans z uwagi na zbyt małą liczbę członków (sekcja to min. 2,5 tys. członków), a nawet gdyby to było możliwe, to nasza pozycja byłaby bardzo słaba. Także pozycja KSN może ulec osłabieniu z uwagi na permanentny spadek liczby członków związku.

Mówca postawił wniosek o podjęcie uchwały zobowiązującej ściśle kierownictwo KSN IB do zaproponowania rozwiązania dotyczących środowiska warszawskiego, które obejmuje 50% instytutów. Jest to warunek przetrwania KSN IB.

Kol. J. Łubkowska: na posiedzeniu Prezydium KSN IB w IBDiM w Warszawie zawiązał się zarząd warszawski z przewodniczącym, jednak nie podjął on żadnych działań.

Kol. K. Siciński: musimy sami podjąć działania, a nie czekać na tych, którzy tych działań dotąd nie podjęli. Już podczas poprzednich wyborów były zasadnicze problemy z wyborem delegatów w środowisku warszawskim.

Kol. H. Jarzabek przedstawiła propozycje integracji środowiska z Puław oraz instytutów rolniczych. Stwierdziła także, że INS radzi sobie z naborem młodych członków związku.

Kol. J. Żelazny zaproponował spotkanie środowiska warszawskiego pod pretekstem dyskusji nad kwestiami oceny parametrycznej jednostek naukowych.

8. Przewodniczący J. Dudek przedstawił sprawę ciężko chorej kol. Wandy Spoz-Pać, proponując przyznanie jej zapomogi w wysokości 2 tys. zł. W głosowaniu przyjęto jednomyślnie uchwałę w tej sprawie (15 obecnych, 15 głosów za).

9. Działalność komisji zagranicznej KSN IB i sprawy zagraniczne.
Szefem komisji jest kol. M. Bogacz. KSN IB spotyka się z restryktywnymi działaniami ze strony kol. R. Mossakowskiego, który odpowiada za te sprawy na

poziomie KSN. Sekcja IB ma swoje przedsięwzięcia s tym zakresie (np. EUROCADRES), które trudno załatwiać „na odległość” z KSN. Kol. M. Bogacz poprosił o deklarację ze strony osób, które byłyby gotowe uczestniczyć w wyjazdach zagranicznych w ramach działalności KSN IB

10. Kol. J. Dudek zapytał o sprawy różne oraz zaproponował, aby następne zebranie zorganizować w Warszawie lub w Skierniewicach. Kol. K. Siciński poinformował o propozycji przew. E. Malca odnośnie zorganizowania w Katowicach WZD w połowie kadencji i zaproponował, aby równocześnie zorganizować WZD KSN IB (nie wszyscy delegaci to te same osoby). Następnie kol. H. Jarząbek w imieniu organizatorów z INS i IUNG za przyjazd do Puław, a kol. J. Dudek podziękował uczestnikom za udział w zebraniu i zamknął posiedzenie.

Protokołował: Wojciech Grodzki